

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

2 De invidia qua ratione sit peccatum charitati contrarium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

appetere ad actus virtutis præstandos. Item carere molesta infirmitate, inopia, aliisque malis, vt liberis Deo seruire possis. Cognoscis autem hæc omnia consequi te non posse, nisi Deus de vita præsentis proximum tolleret. Poteris ergo ex supradicto sine, & ob illius consecutionem proximi mortem desiderare, & de illa succedente gaudere; quia non gaudes de illa, quatenus proximo mala est, ibi sistendo (hoc enim esset malum) sed gaudes de illa, quatenus est causa tui emolumenti, & secundum hanc rationem bona esse videretur, & appetibilis. Secus verò esset, si velles proximo absolute, & efficaciter mortem, quia talis voluntas illicita & peccaminosa esset sub quocunque motu illa haberet, quia velles illam inferre, & consequenter velles homicidium, quod semper illicitum est.

12 Neque obstat fundamentum contrarium. Concedo te debere bonis fortunæ vitam proximi præferre, quoad effectum, & voluntatem efficacem, ac proinde teneris bona fortunæ exponere, vt vitam proximi conserues. Secus de inefficaci affectu, & simplici complacentia dicendum est, quia respicit obiectum secundum se, & ex illius bonitate sumit speciem, non ex illius executione.

PUNCTUM II.

De inuidia, qua ratione sit peccatum charitati contrarium.

- 1 Inuidia quid sit.
- 2 Multipliciter de bono alterius dolere, & tristari potest absque inuidia.
- 3 Tristari de bono alterius, quia tibi bonum proprium diminuit, est inuidia, & peccatum ex genere suo mortale.
- 4 Non deest, qui sentiat inuidiam solum esse mortale, cum ex illa moueris ad iniuste remouendum proximi bonum.
- 5 Non admittitur hæc sententia.
- 6 Sæpe inuidia est veniale peccatum.
- 7 Inuidia est vnum ex vitiis capitalibus.

1 Inuidia est tristitia de bono alterius quatenus per se, & ratione sui proprium nostrum diminuit. Vel est gaudium de malo illius, quatenus per se, & ratione sui nostrum malum dimittit. Sic Doctores communiter cum D. Thoma 2.2. quæstione 36. art. 1.

2 Pro explicatione huius definitionis aduerte, multipliciter te dolere posse de bono alterius, & de illius malis gaudere. Primum, si doleas, quia bonum illius est, & gaudeas de malo, quia malum illius est. Et sic dolor, & gaudium ad odium pertinent. Secundum, si doleas de bono alterius, quia inde per accidens sequitur tibi aliquod nouementum, & hic dolor non est peccatum inuidia, sed sæpè licitum esse potest, si nouementum, quod times, licitè refugis, quia tunc non tam doles de bono alterius, quam de tuo damno. Toler. de septem peccat. cap. 63. vers. primo. Et cap. 64. Tertio, dolere potes de bono alterius, non quia in illo est, sed quia tu illo careres, qui dolor non est inuidia, sed amulatio, quæ bona esse potest, si dolor moderatus sit, & circa res appetendas veretur. Toler. e. 65. Si circa res improportionatas, vt cum videris Regem & Pontificem, doles quod non sis, est veniale; si circa res turpes, aut illicitas, pro qualitate malitiæ peccatum erit. Toler. de septem peccatis, 277. 63. Quarto, esse potest dolor de bono alterius, quia illo indignus est. Hic autem dolor, qui vocatur Nemesis, seu indignatio, & esse potest bonus, & malus; bonus esse potest, si cum debita moderatione doleas, tristaris & indigneris, quod beneficia publica, & officia reipublicæ indigni possideant; quia tunc doles, & tristaris de aliqua actione peccaminosa, & mala, qualis est indigna horum bonorum possessio. Sic Toler. de septem peccat. mor. cap. 64. Et c. 65. Erit autem malus saltem venialiter hic dolor, si doleas, quod mali pecunias possideant, & bonis fortunæ fruantur, ea tantum præcisè ratione, quia mali sunt. Sic D. Tho. 2.2. q. 36. art. 2. & ibi Caietan. Lessius lib. 4. cap. 4. dub. 4. n. 17. Egid. Coninch. disp. 30. de charit. dub. 2. n. 26. Suar. disp. 6. de charit. sect. 4. 3. Toler. cap. 65. aduersus Petr. de Lorca, negantem esse peccatum. Sed ratio nostra, quia mali & peccatores iuste possident diuitias, & honores, (vt suppono.) Ergo inde non potest sumi causa honesta ad dolendum; videris enim diuinam prouidentiam incurare. Aliàs si casu perderent, non deberes impedire, potes tamen dolere, & tristari; quod diuitias possideant peccatores, si inde sumant occasionem peccandi, & tunc ex affectu charitatis procederes. Toler. e. 63. Item si doleres, eo quod ob eam causam iusti homines illis diuitiis priuantur, quia tunc esset actus misericordiæ in iustos. Suar. sect. 4. n. 2. Item potes ineffaciter tristari ob defectum conuenientis proportionis, qui adest, cum ij peccatores diuitiis abundant, & iusti illis carent. Valen. 2. 2. disp. 3. q. 13. p. 2. circa finem.

3 Quinto, denique potes dolere de bono alterius, eo quod per se, & ratione sui proprium tuum bonum diminuat: bonum, inquam, alterius potest esse occasio diminuendi proprium tuum bonum, sine eo quod aliquam vim tibi inferat, actionemque iniuriolosam exerceat: vt patet si existente te in aliqua ciuitate, in qua

nimis doctus, & peritus reputaberis, accederent alij æquè docti, tua doctrina, & pericia non tanti, vt antea æstimabatur, quia non est ita rara. Ecce quia ratione bonum alterius per se proprium tuum diminuat. Si ergo doles de bono alterius, quia huius diminutionis est causa, inuidus es, & peccas, & ex genere suo mortaliter. ita D. Tho. 2.2. q. 36. art. 2. Et 3. Valen. disp. 3. q. 13. p. 2. in princ. Egid. de Coninch. disp. 30. dub. 2. n. 20. Nauarr. e. 23. n. 128. Bonac. disputatio 3. quæstione 4. de charit. puncto ultimo §. 2. numero 3. Reginald. lib. 17. numero 129. Suar. disp. 3. q. 4. de charit. p. ult. §. 2. n. 4. & alij communiter. Ratio est, quia hoc vitium est charitati contrarium, cum de bono proximi tristetur, & de malo illius gaudeat, quod verò gaudeas de malo illius, vel tristaris de bono quia proprium tuum bonum, vel malum diminuit, non est sufficiens causa honestandi actum. Factor enim imminutionem propriæ excellentiæ malum esse, & dignum, vt de illo tristaris: sed quia non solum de illo, sed de bono proximi per se, & non per accidens tristaris, quia per se, & immediatè hanc imminutionem causat, de causa hæc tristitia mala est. Quod autem ex suo genere peccatum mortale sit, videtur constare ex illo ad Rom. 1. vbi plenus inuidia tradit Deus in reprobum sensum.

4 Lorca verò, 2. 2. q. 36. in addit. ad 3. art. affirmat inuidiam solum esse mortale, cum ita vehementer bono proximi inuidiam, vt ex illo affectu moueris ad iniuste remouendum proximi bonum, secus si absque hoc periculo inuidias, sicuti auaritia, & vana gloria, in qua non sunt peccata mortalia, nisi aliqua circumstantia mortali vestiatur. Et probari potest, quia dolere de bono proximi, quatenus tuum bonum diminuit, non est absolute de bono proximi dolere de illo, quatenus hunc effectum causet, & licet non causet media actione iniuriola, negati tamen non potest esse tibi molestum, & iniucundum. Siquidem tollit opinorem, & honorem singularem antea à te possessum. Ergo talis tristitia, & dolor non videtur inordinatus, vt peccatum mortale constituat. Adde, si doleas de bono alterius, quia inde proximus occasionem sumit te vexandi, non peccas, quia doles præcipue de tuo incommodo. Ergo idem erit, cum doles, quatenus ex te causat tibi incommodum. Nam esse causam per se, vel peccati accidens parum videtur referre.

5 Nihilominus retinenda est communis sententia ob rationem ibi dictam, ex qua fundamentum verum sententia Lorca solutum est. Aliàs si fundamentum illud per se esset, non solum probaret inuidiam peccatum mortale non esse, sed neque esse peccatum, nisi moueretur inuidus ad remouendum iniuste à proximo bonum; quia dolere de bono alterius, si moderatè fiat, quatenus inde per accidens sumit alius occasionem me damnificandam, non est peccatum, vt supra dixi.

6 Aduerte sæpè inuidiam peccatum esse veniale tum ob imperfectionem consensuum, tum ob leuitatem materiz, vt in pueris contingit. Egid. Coninch. dub. 2. n. 25. Bonac. §. 2. n. 4. Valen. p. 3. 779. Sæpè transit in amulationem, & tunc non est peccatum, sicuti solent mercatores inuidere, quod alij eiuſdem conditionis merceres vendant, & lucentur, & ipsi nonſon enim tam dolent de alieno lucro, quam quod ipsi eo careant: est tamen periculosus affectus ob singularem lucri appetitum. Coninch. sup. n. 25.

7 Computatur inuidia inter vitia capitalia, quia ex illa, tanquam ex radice alia vitia pupillant, scilicet odium proximi, suffurratio, detractio, gaudium in aduersis, tristitia in prosperis. De quibus S. Tho. q. 36. art. 4. & ibi Caiet. Lorca, Torres, & alij. Toler. de peccat. cap. 67.

PUNCTUM III.

De Acedia, qua ratione peccatum sit charitati oppositum.

- 1 Desinitur Acedia.
- 2 Acedia specialis charitati contraria est dolere esse à Deo creatum sub obligatione seruandæ præcepta.
- 3 Dolere de præceptorum obseruatione ob illorum molestiam est acedia generalis.
- 4 Aliquando acedia generalis est peccatum veniale, aliquando nullum.
- 5 Acedia specialis semper est mortalis, nisi excusetur ex defectu pleni consensus.
- 6 Quæ vitia ex acedia oriuntur, & eorum malitia expenduntur.

1 Acedia est tristitia de bono spiritali diuino, & ex sine creationis nobis necessario; colligitur hæc definitio ex D. Thom. 2.2. q. 35. art. 2. in corp. Et art. 3. ad 2. & ibi ferè omnes expostores.

2 Pro culus explicatione aduerte te à Deo esse creatum, vt filius illius sis adoptiuus, beatitudinisque heredes: cuius consecutionem plura sunt necessaria simpliciter, plura secundum quibus, plura conuenientia. Necessaria sunt simpliciter, quæ sub præcepto graui prohibentur, vel imperantur; secundum quibus sunt necessaria, quæ sub leui culpa mandantur. Conuenientia dicuntur, quæ obierunt mandatorum promouent, quæque vocantur consilia. Si igitur doleas, quod sic creatus sis, vt teneris auer-